

List izhaja vsak petek

in velja za navadne naročnike s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrta leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude kat.-pol. društva je naročnina določena v društv. pravilih. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Sohar-ju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku Matiji Kravanja-i v nunskih ulicah h števil. 386. Vse pošiljatve naj se frankujejo Rokopisi se ne vračajo. — Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. že trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Deželni zbor goriški.

V. seja, 21. nov. popoldne. — Na dnevnem redu so bile te-le reči: 1.) Pagliaruzzi podpira svoj predlog zadeva-joč črtež postave, ki bi se imel napraviti zastran razdelo- vanja občinskih zemljišč sploh. — 2.) Poročilo finančn. od- seka o proračunu šolsk. zaloga za 1873. — 3.) Istega odseka poročilo o proračunu zemljiščno-odveznega zaloga za 1873. — 4.) Finančn. odseka poročilo o preudarku zaloga za gluho- neme za 1873. — 5.) Finančn. ods. poročilo o teh-le pro- računih za 1873: a) gospinsk. zaloga, b.) gozdnarstvenega, c.) za ranjene vojake, d.) stipendijskega, e.) stip. Codelli- evih, f.) stip. Werdenberških. — 6.) Poroč. fin. ods. o ko- nečnem računu šolsk. zaloga pro 1871. — 7.) Fin. ods. poroč. o konečnem računu zaloga stip. Codelli-evih za 1871. — 8.) Poroč. fin. ods. o konečn. računu zaloga sti- pendijskega pro 1871. — 9.) Deželni. odbora poročilo za- stran povračanja stroškov za tiste gnance, ki so italijanski državljani. — 10.) Poročilo peticijsk. odseka a) o prošnji tržiške (monfalkonske) občine, naj bi se več ne tirjal njen dolg do državne blagajnice za preskrbovanje vojaščine z le- som l. 1866.; — b.) o peticiji pododbora goriškega za du- najsko razstavo; prosi se, da bi provincialni zalog kaj pri- pomogel. — Nazočih 15 poslancev.

Dr. Lavrič bere 2 interpellaciji. Prva zadeva okolnost, da otroci v nekterih fabrikah tudi po noči delajo in zahteva, naj bi vlada, opirajoč se na dotične postave, to ubranila. — Z drugo interpellacijo zahteva izpolnjenje § 19. osnovne drž. post., t. j. enakopravnost jezikov, oziroma vpe- ljanje slov. jez. v šole in urade; poudarjal je sosebno po- trebo, da se napravi slov. realni gimnazij (v Gorici) in da se odpravijo vsi uradniki, kateri ne znajo dovolj slov. jezi- ka. — Prvemu vprašanju (zastran dečkov v fabrikah) je vladin komisar koj odgovoril, da se je c. k. okrajno gla- varstvo okolično-goriško vsak čas po dotičnih postavah rav- nalo, kedar je zvedelo kaj tacega, o čemur se g. interpel- lant pritožuje; morebiti pa, da se je včasih tudi zgodilo, pa da ni glavarstvo nič izvedelo. Dobro bi bilo, ko bi mu županstva take primerljeje naznanjala. — Na drugo interp. si je pridržal odgovoriti, kakor hitro mu dojde od vlade, kar ima odgovoriti. Dr. Maurovič stavi ta-le nasvet, kot nujen: „Ker je koroški zbor od vlade zahteval tržaško- loško železnico in ker je ta črta za državo, za Trst in za našo deželo sosebno nevarna in škodljiva, izbere naj se po- seben odsek, kateri naj bi sestavil peticijo na državni zbor zoper omenjeno črto.“ Nujnost priznana. Izvoljeni v odsek: posl. Ritter, Gorjup, dr. Maurovič, Pagliaruzzi in dr. De- peris.

Pagliaruzzi-ev nasvet (točka I.) je po dolgi debati sprejet in izročen posebnemu odseku.

Vsi nasveti fin. odseka o računih pro 1871 brez ugo- varjanja potrjeni.

Pododboru za dun. razstavo, kteremu se je že dovo- lilo 300 gold., predlaga Dottori, naj bi se dalo še družih 300 gl. — Deperis nasvetuje 700, tako da s poprejšnjimi 300 bi znašal ves donesek skup 1000 gl.; dr. Maurovič pa, opomnivši, da je Koroška dala samih 2000 fr., meni, da bi bilo dovolj, ko bi dala naša — manjša — deže-

la samo 700 (vsega skup). Njegov predlog je sprejet.

VI. seja, 22 nov. dopoldne. Dnevni red: 1.) Fin. ods. poročilo o konečn. računu gospinsk. zaloga pro 1871. — 2.) Poročilo deželni. odbora o prošnji mnogih županij okraja cervinjanskega in gradiščanskega za preuredbo cestne po- stave. — 3.) Poročilo dež. odbora o prošnji c. k. žandar- merijskega poveljništva za dopolnitno plačilo 1828:40 gld., kot stroškov za vkvartirovanje žandarmerije leta 1872. — 4.) Poročilo dež. odbora o prošnji vaščanov golobriskih (žu- panije doljenske v Brdih), da bi se poskrbelo za dodelanje nekega kosa ceste od Golega Brda proti Mernika. — 5.) Razna poročila peticijskega odseka; ta so a.) o prošnji ob- čine skriške za razdeljenje ondašnjih občinskih zemljišč; b.) o prošnji občine škrbinske za odpust leta 1866 za ubo- ge predplačanih zneskov (v kateri namen je dala dežela 50.000 gld.); — c.) o prošnji odbora ustanovljenega v Beču za preskrbovanje bolnih dijakov za podporo; d.) o prošnji cestnega odbora tominskega za pripomoč; e.) o prošnji ob- čine grajske (otoka Grado-a), da bi se dovolila iz deželni. zaloga tretjina stroškov za en vodnjak; — f.) o prošnji od- bora italijanskih studentov v Gradcu za podporo in enakega odbora slovenskih dijakov.

Iz 1. poročila se posname, da prihodnjega januarja se podelé 3 prebende, ki so zdaj izpraznjene.

Drugo poročilo se je vzelo na znanje.

Privolilo je je v to, kar zahteva III. poročilo.

Gledé IV. predmeta dnevn. reda je sklenilo, da se po- lovica stroškov plača iz deželnih zalogov t. j. 2348:73, za drugo polovico pa da se obrne zbor (oziroma, dež. od- bor) na državni erar.

Izmed peticij ste zavrnjeni 1. in 2.—3) Za dunajske studente se je dovolilo 50 gld. — Za ceste na Tominskem (ktere imajo ravno tako izvrstnega zagovornika v zboru, p. n. gosp. Winkler-ja, kakor so potrebne) se je dovolilo 6000 gld., namreč, 4000 gl. za bačko cesto, za idrijsko pa 2000 gld.— Prošnja grajska jezavržena. — Studentovskima od- boroma v Gradcu je dovoljenih vsakemu 200 gold. (t. j. za slov. dijake 200, za ital. 200.)

Spoménica

do c. kr. ministerstva, kako bi se dala odvrniti preteča nevar- nost, da duhovski stan v goriški cerkveni provinciji ne pomrje.

Na vprašanje, je li osemrazredni gimnazijski kurs tudi za bogoslovce neobhodno potreben, ali pa, ali ne tem več ob- stojéči gimnazijski sistem v mladenéih poklic k bogoslovskim studijam zavira, nadaljuje spomenica:

O tem naj opomnimo to-le:

I. Ne da se tajiti, da se ne more ni eden mladeneč v nobenej veči do temeljitega znanstva povzdigniti, če ne zna zadosti jezikoslovja, geografije, zgodovine, naravoslovja, matema- tike i fizike, in za to se skrbi na gimnazijih; a kako obširne imajo te pripravljavne studije na gimnazijih biti, presodi naj se potem, koliko se jih posebno potrebuje za določeno znan- stveno izobraženje.

Kar se tiče predmetov v današnjih gimnazijih, ni mo- goče, da bi bil kedo sposoben za višo znanstveno omiko, če

se jih ni naučil. Na višem gimnaziji se predavajo ti isti predmeti v bolj znanstveni obliki in obširniše; k temu se pridruži še branje in razlaganje latinskih in grških klasikov in je v zlasti skor neogibno potrebno, da se mladenec seznanj s poganskimi pesniki, govorniki in modroslovci.—kar se v V. in VI. gimn. razredu godi, — ako se to z drugim ne nadomesti. Temu nasproti se lahko spregleda mladenču vse ono, kar se v VII in VIII. razredu z malo novimi dodatki le ponavlja, spregleda se mu tem lože, ker je že stariši in se po sprejemni prekušnji za viši učni tečaj kakega posebnega znanstva že lahko za zrelega spozna.

II. Da bi se tako ravnalo gledé prestopa na više učilišče takega gimnazijskega učenca, ki je VI. razred z dobrim vspehom dovršil, ali tudi le samo niži gimnazi hvalevredno dognal, pa da so okoliščine take, da gre se na-nje ozirati, — kaže se potrebno za kandidate duhovskega stanu. Časa razmere so take, da zahtevajo višo stopinjo bogoslovske izobraženosti, nego se je do sihmal nameravala; bogoslovje naj bi se kot znanstvo merilo s posvetno omiko tako, da ne bi se imelo za deklo v državljanski družbi, ampak za enakorodno sestro družih znanstev v poslušališčih vseučiliščnih, še več, za božjega oznanovalca resnice v vseh učilnih napravah. Da se povzdigne na to stopinjo, ne zadostujejo štiri letni tečaji, v katerih se predavajo sicer nepogojno potrebni predmeti, biblijski uk, dogmatika in pravstvo, cerkvena zgodovina in cerkveno pravo in pastirstvo, pa še ti ne tako, da bi se dali popolnoma dognati; še dovolj obširno razlagati jih, ni mogoče, ker niso kandidati v opravljenih osmih gimnazijskih razredih nikake predomike prejeli za bogoslovsko znanstvo, marveč jih je sistem gimnazijskih studij celó napeljeval, da so za malo šteli bogoslovske vede.

III. Da se zamore mladenec bogoslovske ved na znanstveni podlagi poprijeti, mu je neobhodno potrebno, temeljito seznaniti se popred z logiko, psihologijo i metafiziko, čemur ne zadostuje sedanji poduk v modroslovnej propedeutiki, kateri se v VII. i VIII. gimnazijskem razredu le po dve uri na teden predava; potrebno mu je znanje vseh modroslovske sistemov stare i nove dobe i razloženje krščanskega modroslovja sklenjenega z božjim razodenjem. Bogoslovci morajo biti dobro izurjeni tudi v krščanskem govorništvi; kot dijaki višega gimnazija se seznanijo sicer nekoliko s pesniki i govorniki poganske Greciji i Rima, ali o krščanskih klasikih ne dobe nobenega zaumena, še manj pa o zagovornikih (apologetih) krščanstva; če se toraj dijaki še le po dokončanem VIII. gimnaz. razredu za bogoslovske studije oglašijo, primanjkuje jim zadostnega pripravljavnega poduka, da bi znanstveno napredovati zamogli v bogoslovske vedah. Pomanjkanju dovoljnega pripravljanja k bogoslovske studijam bi se tedaj le s tem v okom prišlo, da bi duhovskemu stanu namenjeni dijaki, potem ko so se v V. i VI. gimn. razredu s poganskimi klasičnimi pesniki i govorniki že seznanili, koj stcpili v bogoslovski kurs, kateri bi se za dva letna tečaja pomnožil, tako da bi trajalo pripravljanje v gimnazijih šest let in ravno toliko časa tudi podučevanje v bogoslovske predmetih.

IV. Posebna lastnost duhovskega poklica opravičuje omejeno skrajšanje gimnazijskih in pomnoženje bogoslovske znanstvenih studij. Mladenška narav je za vsak vtis kaj ugodna in, če ne more mladenec skoz več let prirojenega mu nagnjenja gojiti, bodi si, da ga v tem ovira delovanje njegovega stanu, ali pa občenje z tovaruši, izneveri se prvotnemu poklicu vsled nove prigojene si navade ali pa vsled zapeljanja; sanja se mu o novej in z lastnim trudom prihorjenej sreči, zabi svojega po naravnih razmerah namenjenega mu poklica in poprime se pogostokrat neznanega mu poklica, kar ga pozneje britko prevara. Mladenci posebno nižjih stanov, iz katerih si je pred drugimi početnik naše sv. vere, ne gledé na bogastvo, slavo in moč, svoje učence izbiral, nimajo o pričetku svojih gimnaz. studij navadno družega namena, nego se duhovskemu stanu posvetiti; ker pa nimajo v nevarnih letih neskušane mladosti

potrebnega vodstva in blagohoteče vzgoje, morajo onemagati v samoboju proti boljšemu preverjenju, sosebno ker se podučenje v zgolj posvetnih predmetih le redko s krščanskim naukom pretrga, ker mladenca le preveč slepijo goljive nade navideznega časnega blagostanja, ker se pobrati s premožnejšimi, pa večkrat razuzdanimi sošolci, posebno pa, ker ga omami vsaki veri sovražni duh naše dobe. Tako bi bilo mogoče marsikterega nadepolnega in nepokvarjenega mladenca zvestega ohraniti svojemu pravemu poklicu k duhovskemu stanu, ko bi ne bil po nepotrebnem siljen, da izvrši vseh VIII gimnaz. razredov prej, nego se mu odpre zaželeno pribežališče v bogoslovske učilišči.

V. Da se tedaj po sedanjem učilnem ustroji to doseže, na kar težijo gimnazijske šole, to je, temeljito pripravljanje k pravim znanstvenim studijam raznih poklicev, in da se da s tim tudi namenjenim dijakom bogoslovja priložnost, dostojno se pripraviti k specijalnim bogoslovske vedam, naj se oni po dokončanem VI. gimnazijskem razredu — kakor je rečeno pod I. — koj v bogoslovsko učilišče sprejmejo; štiriletni sedanji kurs naj se pa pomnoži za dva letna tečaja, v kojih bi se imeli sledeči predmeti predavati.

(Konec prih.)

Dopisi.

S tominskih hribov, 13. nov. (Zakaz) Spominjam se neke škofijske okrožnice tega leta, ki duhovnom strogo naklada, da imajo vse krstne in mrtvaške liste, kakor sploh vse posnetke iz zapisnikov latinski pisati. No, si mislim, to je knezo-nadškofijsko redništvo učinilo, da ne bode pomot, ker slučajno se vendar kedaj pripeti, da mora slovenski duhovnik furlanskega tak posnetek v službeno rabo vročiti. Zapopasti pa nisem mogel, zakaj bi slovenski duhovnik svojemu slovenskemu sosedu ne smel takih sporočil slovenski pisati. Omenjena okrožnica zapoveduje latinski pisati še le zdaj, ko so se nekteri slovenski duhovni vsaj toliko zavedeli, da so začeli med seboj po domače občevati. Knezo-nadškofijsko redništvo prej ni vedelo, da je cerkveni jezik latinski, molčalo je, dokler so tudi duhovniki še vse v edinozveličavni nemščini pisali, molčalo je prej in molči tudi zdaj, da furlanski duhovni vse italijansko pišejo, tudi krstne in mrtvaške liste, le Slovenec, ko se je po domače oglašil, bil je karanja vreden, le, ko so začeli nekteri knezo-nadškofijskemu redništvu slovenski dopisavati, presunilo je to gospode pri tem uradu, ki je vse slovenska mati rodila, tako, da je oni „veto“ beli dan zagledal. Lahu je pripuščen njegov jezik — Slovencu ne; učiti se mora ptujega, v ptujem je siljen uradovati; če ne zna nemški, sprejme se od rojenega Slovenca italijanski dopis, slovenski bi bil karanja vreden!

Take so bile razmere, ko je imel „Glas“ v svojem listu na ogled v svojem programu tudi točko da bode narodne zadeve zagovarjal; list ta objavlja, da so za „Glas“-ov zapopadek vsi osnovalni udje odgovorni, toraj tudi vodja knezo-nadškofijskega redništva, in kot odgovorni urednik je podpisan tudi gospod iz tega urada. Pričakovali smo, da se bo stvar na bolje obrnila, da bo vsaj knezo-nadškofijsko redništvo županu, ki besedice nemški ne zna, slovenski pisalo; da bode okrožnice slovenskim dekanatom slovenski razpošiljalo, kakor Lahom laški, sploh, da se bode začelo uradovanje v maternem jeziku. Pa prazne sanje. V tem obziru je, če mogoče, zdaj še slabše, ko prej. Čuden dokaz enakopravnosti je pa ta: Slavno c. kr. namestništvo v Trstu je razposlalo vabilo, da bi se za po toči poškodovane Vrtovince milošnja pobirala. Vabilo je bilo v nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku tiskano. Da bi pa to novorojeno slovensko dete na daljni poti ne pozebilo, zavilo ga je preskrbno redništvo in poslalo v nemških plenicah okoli. Čas bi bil enkrat, da se temu v okom pride, da tudi redništvo začne enakopravno biti, ker, kar je enemu prav, drugemu napak biti ne more. Vi pa slovenski duhovniki, ne

pozabite nikdar Koseski-evih besedi: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“; začnite sami in dopisujte vsakemu uradu vselej po domače in sprejemajte tudi le slovenske dopise. Predniki vaši bili so edini steber, edina podpora materne jezika — propadli bi bili Slovenci že kedaj navalom vsestranskih sovragov v narodnem obziru, hočete le vi zaostajati? Se bo mar vam v greh štelo, kar se od vaših prednikov tako hvalevredno omenja? Toraj srčnost brez bojazni in vsakoršnih obzirov!

Opazka uredništva. Sprejeli smo ta dopis iz časnikarske dolžnosti, ki uredništvu nalaga, kolikor dostojnost in javnost dopušča, mnenja in zahtevanja posameznikov, posebno glede javnih uradov, priobčiti. Objavili smo ga dalje zaradi tega, da bi se nam ne očitalo, da smo pristranski. Sicer smo izpustili nekatere stavke v dopisu, ki niso bistveni, ali ki popisujejo, kar bi se le utegnilo zgoditi po dopisnikovem modrovanju, ki bi pa *po nepotrebem* koga preveč žaliti mogli; ali to mora g. dopisnik uredništvu že dovoliti, posebno če dostavimo, da list pride v roke tudi priprostim ljudem, ki bi se lahko nad marsičem spodtikali. Natisnili smo dopis slednjič tudi zato, ker imamo o tej priliki nekatere predsokke zavrniti.

Kar se tiče „okrožnice“ omenjene v dopisu, da je beli dan zagledala še le potem, ko so začeli slov. duhovni po domače se oglašati, moramo opomniti, da je ona okrožnica le ponovilo tega, kar veliko starejši razpis o tej reči zahteva. V stvar samo se tukaj obširno za zdaj ne spuščamo, leto naj opomnimo, da so mnogoteri in važni vzroki, ki svetujejo, da se farne matice po latinski pišejo; godi se tako tudi na Nemškem, kolikor vemo, in nar. brže tudi na Laškem in sploh povsod. Posnetki iz farnih matic, ravno zato, ker so posnetki, morali bi tudi vselej le latinski biti. Potrebno je to posebno takrat, če se taki posnetki pošljejo neslovenskim uradom ali, če se imajo nesti v daljne neslovenske kraje; to pripoznava tudi g. dopisnik sam. Da bi se pa taki posnetki ne smeli v medsobno službeno rabo slov. duhovnov in uradnij po domače pisati, tega, menimo, ne namerava ona okrožnica tako strogo zabranjevati. Da bi bil pa kateri slov. duhoven karan bil *samo zaradi tega*, ker je slov. vlogo ali slov. posnetke položil, tega, kolikor mi gospode pri nadšk. uradu poznamo, ne moremo verjeti; ako je to res, morale so že biti kake druge okoliščine vmes. Še bolj težko nam je pa verjeti, da bi se knezo-nadškofijsko redništvo kedaj branilo, slovenske vloge sprejemati; saj se dobro spominjamo iz našega duhovskega pastirovanja, da je ta urad slovenske vloge navadno slovenski reševal, podpisane slovensko od prevz. knezo-nadškofa samega. Tudi vemo iz lastne skušnje, da se pri tem uradu sè strankami le v domačem jeziku občuje, in to že izdavna sem. Ako se je kaj tej navadi nasprotnega pripetilo, mora biti to le izjema, ki se je ali v naglici ali zaradi kakih posebnih okoliščin namerila. Da bi se pa okrožnice vsaj takrat, kedar se Lahom v njihovem domačem jeziku pošljejo, tudi Slovencem v slovenskem razposlale, tega po vsej pravici tirjamo tudi mi. Sicer *V primeri z drugimi slovenski škofijstvi*, to brez strahu izrečemo, — je *naše knezo-nadškofijsko redništvo* gledé uradovanja v slov. jeziku vendar *častna izjema*, akoravno se še marsičesa pogreša. Iz priobčenega dopisa bi lahko marsikdo sodil, da so vis. čast. gospodje pri knezo-nadškofijskem uradu sovražniki narodnega mišljenja in delovanja. Ko bi dostojno bilo, privatne in tajniše dogodke na dan spraviti, povedali bi lahko marsikaj, iz česar bi se razvidela ničevnost predsodkov o tej reči, ako se resnično kje nahajajo. Narodnost tega ali unega človeka se prepogostoma le po tem sodi, koliko kedo o njej kriči in po časopisih pisari. Saj se še dobro spominjamo, kako in po katerem kopitu je nek dopisnik iz Gorice v „Sl. Nar.“ meril narodnost udov osnovalnega odbora za „Glas“ in prevz. knezo-nadškofa samega. In vendar je, da o drugih molčimo, duhovnom goriške nadškofije dobro znano, da prevz. knezo-nadškof ojstro karajo bogoslovce pri poskušnih govorih, kakor tudi duhovne pastirje o pastirskih obhodih, ako ne govorijo gladko in v čistem slo-

venskem jeziku; in here se jim lahko na obrazu veselje, kolikorkrat slišijo lep govor v čisti slovenščini. — To spregovoriti, smo si šteli v dolžnost, da bi oni, ki razmer ne poznajo, odveč krivo ne sodili vsled priobčenega dopisa.

Iz Kobaridskega Kota, 26. novembra. V svojej zadnji številki od 22. novembra t. l. navaja „Glas“ nekatere vzroke, zakaj da je duhovščina na Primorskem v nevarnosti, da pomrje. K navedenim vzrokom zamogel bi v prvi vrsti naštel tudi ta, da vsled nove postave vojaške se vsak kmetovavec boji sina, če še tako obdarjenega v šole poslati, ker že tako ne bo „gospod“, to je duhovnik, ker le zato naš kmet navadno svoje sinove da izšolati, da bi še eno novo mašo dočakal. Da se pa duhovski stan skoro izključljivo le izmed kmetovskih sinov nabira, kdo tega ne ve? Želji splošnej so torej gotovo prevzvišeni škofje primorske cerkvene provincije ustregli s pritožbo do c. kr. ministerstva proti omenjeni vojaški postavi. Omenjena spomenica od okt. t. l. je tudi vse hvale vredna in jako potrebna, saj bode morda c. kr. ministerstvu nekoliko razjasnila želje primorskih prebivalcev, da bi se namreč odstranila ona postava, ki zavira mladenču po dovršenih gimnazijskih študijah stopiti v bogoslovje. Ali bojim se, da bode c. kr. ministrstvo ta čin prevzvišenih škofov smatralo le kot njih osobne želje in težnje, a ne kot zahtevanje prebivalcev, ker zahtevanje, kakor tudi želje pozamesnih krenovin vladi objavljati, spada v ustav. državah v področje dotičnih deželnih zborov. Le take izjave se imajo kot posameznim kronovinam lastna zahtevanja, ki so v dotičnih deželnih zborih sprožene, od večine poslancev sprejete ter vladi priporočene. Ko so torej prevzvišeni škofje primorske cerkvene provincije prvi in tako potrebni ter velevažni korak v tej zadevi storili, naj ne opustijo tudi še družega, morda uspešnejšega. V dotičnih deželnih zbora (goriškem, tržaškem in istrskem) so jim odkazani virilni sedeži in glasovi. Da so pri skoraj vseh sejah deželnih zborov zaporedoma njih sedeži prazni in zakaj da se to godi, ne spada sem; da pa imajo pri teh sejah naj lepšo priliko, pritožbo do ministerstva zoper ono vojaško postavo sprožiti, to vem, vem tudi to, da bodo, če ne enoglasno, gotovo z večino glasov vseh poslancev podpirani. Pritožba taka postane potem ne več pritožba štirih škofov, tem več pritožba prebivalcev zastopanih v treh deželnih zbora, kateri se c. kr. ministerstvo ne bo moglo tako lahko vstavljati, še manj jo tako malomarno prezirati, kakor je prezirala ono pritožbo od aprila meseca lanskega leta. Naj toraj prevzvišeni škofje ne gledajo toliko na osebnost ozire, ki jim morda branijo, sej deželnega zborovanja se vdeleževati (saj jim je že tako vselej le kratek čas odmerjen); naj toraj dojdejo v zbor, naj sprožijo še enkrat njih težnjo, ki bo gotovo od večine poslancev podpirana in postane tako težnja deželnega zbora in vse kronovine.

Drugi pripomoček, da se nevarnosti v okom pride, ka duhovščina na Primorskem ne pomrje, bil bi ta, da se duhovnikom enkrat njih plača uravná. In tu imamo posebno na Goriškem velike razlike, veliko bi trebalo, da bi se popravilo ne le samo gledé stalne plače posameznih duhovnikov, temveč tudi gledé postranskih dohodkov. Vendar o tem, če bo „Glasu“ ljubo, o drugi priliki nekoliko pojasnil; *) za danes le omenjamo, da mladenč rad ne izvoli stanu polnega požrtovalnosti in zatajevanja samega sebe, v katerem glede gmotnih obzirov težje izhaja, nego pri manjšem trudu in brez tolike odgovornosti v kakem drugem stanu.

Opazka uredništva. Vzrok, da se prč. škofje svojih pravic v deželnih zbora in drž. zboru ne poslužujejo, je važniši, nego oni, zaradi katerega bi imeli po dopisnikovem menjenju v zbor hoditi. Na vsak način vedó to oni sami naj bolje. — Moti se pa g. dopisnik, ako misli, da bi imeli v primorskih dež. zbora večino za-se, ko bi nasvetovali preuredbo vojaške postave. V Gorici — *znabiti* (!), v Trstu in Poreču matematično gotovo — *ne*.

*) Prosimo, bo vselej ljubo. Ur.

Želeti bi pa bilo, da bi primorski volilci napravili sami pritožbo proti oni postavi in jo po dotičnih deželnih zborih, ali pa naravnost ministerstvu izročili, in tako težnje primorskih škofov podpirati.

Za nove zvonove na sv. Gori

so darovali:

Č. g. Anton Caligaris	2 gl.	—
„ „ Franč. Mahaček	10 „	—
„ „ Jožef Čermelj	10 „	—
„ „ Neimenovan gospod	25 „	—
Č. g. Marka Vales	3 „	—
Od pred	50 „	—
in v srebru	3 „	34 kr.

Skupaj 100 „ —
in v srebru 3 „ 34 kr.

Č. g. M. Vales poklada svoj dar sè serčno željo, naj bi se tudi ostali sobratje, ki so gotovo, kakor on že mnogo milosti od Marije Device sebi in drugim sprosili, te prostovoljne nabire obilno vdeležili.

Ogled.

Avstrija. Neverjetno je skor, koliko črnila so že porabili ustavaškičasniki za priljubljeno jim preuravnano volitnega reda za državni zbor — za *direktne volitve*. — Ni je melodije, po kateri ne bi bili že tega teksta peli. Zdaj so prišli do tega, da trdijo, da je cesar že dovolil, da se ministerski dotični črtež sme predložiti v prih. sessiji državnemu zboru. Mi za danas še dvomimo. Ker pa časnikarji koles vendar ne znajo še prav mazati — čeprav so nekteri sestavki navlaš tako pisani, da bi cesarja o dobroti direktnih volitev preverili — mogli so jim seči celó nekteri deželni zbori pod pazduho z nasvetom, naj bi se vendar enkrat dir. volitve vpeljale. Pač čudno je, kako more kdo samemu sebi prste rezati, kako si morejo dež. zbori naj važnise pravice odpovedovati!

Gališki zbor je začel 25. t. m. obravnavati adresu, katero je, predno je prišla na dnevni red, odsek sam nekaj spremenil, sosebo v tem, da se zdaj v načrtu „resolucija“ razločno imenuje. Nekterim se zdi adresa premalo določna in federalna, in nasvetujejo prestop na dnevni red; brž ko ne pa obvelja na zadnje taka, kakor je.

Kranjski d. zbor je odločil ljudskošolskim učiteljem plače po 400—600 gold. — Volil se je odsek 5 poslancev za presodbo Kaltenegger-jeve in Suppanove volitve.

Nekteri *drugi zbori* obravnavajo predlog za odpravljenje *šolnine* v ljudskih in meščanskih šolah, takon. pr. *gorenje-avstrijski* in *salcburški*. V Lincu je škof za prestop na dnevni red, nadškof v Salcburgu pa proti nasvetu za odpravo šolnine.

Isterski zbor se je spet enkrat izkazal s tem, da je že v tretje popolnoma redno izvoljenemu župniku Zamarinu (v Izli) samo zato pot v zbornico zaprl — ker je duhoven. „Naša Sloga“ pa tudi družih lepih reči o porečkem zboru razglaša — kako namreč sistematično deželo italijanizuje z ustanovljanjem italijanskih šol. Še pazenski gimnazij ima postati italijansk, in to, na stroške dežele (dosedaj ga vzdržuje država). Plačuj, plačuj, ubogi Istrijan, da te za tvoj denar Lahi derejo!

Dalmatinski zbor je postal vendar enkrat resnično hrvašk. Ker ni bila hrvaška (narodna) večina ene volitve nekega privrženca autonomne (ital.) stranke potrdila, ušli so uni dan Italijani (manjšina) iz zbornice, te dni pa spet prišli, obravnave pa se niso udeležili, tudi v odsekih ne. Govori se letos sploh vse po hrvaški.

Česki in moravski zbor delata brez „sitnih“ federalistov in gre jim vse dobro spod rok!

Ves ropot cislajtanskih deželnih zborov je pa prevpil te dni nek škandal pri translajtanskih kulturonoscih (!) — v *ogerskem zboru* (v seji 18. nov.) Junaka tega škandala sta poslanec opozicijske levice *Czernatony* in minister *Lonyay*. Czernatony je v neki interpelaciji hudo napadel min. Lonyay-a, češ, da se poslužuje ministerske oblasti v to, da si zida palače in spravlja denar. Predsednik povabi Č. naj bi razložil, kako on te besede razume, in Č. še hujše, ko prej, trdi, da ministri se bogatijo, v tem ko ljudstvo v revščini živi. Lon. se jeze in sramote trese in omedleva in ni znal družega odgovoriti, nego da Č-a zaničuje; mahnil je pa tudi po njem rekoč, da (bivši minister) Bitto bi znal marsikaj povedati o njem. (To je merilo neki na obnašanje Č.-y-evo v Parizu, ko je tam bival kot pregnanec. Bil je namreč izključen iz kluba madjarskih pregnancev, ker so ga imeli za ogleduha avstrijske vlade). Czern. je odvrnil, da tudi on Lonyaya zaničuje itd. Na Ogerskem se ni pretekli teden o drugem govorilo in pisalo, ko o tem pohujšljivem dogodku. Mislilo se je, da min. L. odstopi. Deakova stranka ga pa za zdaj ni mogla pustiti pasti, ker to bi bila zmaga nasprotne jej levice; popolnega zadostenja pa tudi ni mogla in hotela pridobiti Lonyay-u, ker tudi njenega zaupanja več ne uživa. Več nasvetov je prišlo naslednje dni o tej zadevi pred zbornico; od desnice: nasvet (Korizmičev) mereč na popravno notranjega opravihn. reda, da bi se za vprihodnje prišlo v okom prizorom, kakor je bil oni 18/11; od levice pa nasvet (Simony-ev), naj bi se sestavila komisija, ki bi imela preiskati vse železnična in raznotera podvzetja zadevajoče pogodbe, storjene zadnjih 6 let med vlado in društvi ali posamn. podvzetniki. To je pomenilo blizu toliko, ko ministru pravdo napeti. Slednjič (po raznih vmesnih nasvetih) je prišlo do tega, da je Czernatony očitno spoznal, da je grešil, in Lon. je privolil, da se izpusti iz Korizmičevega nasveta motivacija, v kateri je tičala graja za Czernatony-a. S tem je stvar za silo poravnana, a Lonyay-u vendar že klenka.

Zunanje države. Italija. Demokratovski shod v rimskem kolosseji ($24/11$) je vlada prepovedala, češ, da meri na preuredbo osnovnih državnih postav, po domače, da namerava dejati na mesto kraljestva radikalno republiko. In res so imeli zastopniki vseh raznih republikanskih društev po Italiji, katerih je imelo priti kakih 500 v Rim, tako prenapete name, da se je bilo bati kakih homatij. Tega pa ni pomislil gosp. minister Lanza, da, ko bi bil dosleden, moral bi se tudi on sam udeležiti zbora v kolosseji. — Da pa svet ne poreče, da so se italijanski ministri samim sebi izneverili, predložili so 20. t. m. odprtemu državnemu zboru črtež postave zastran samostanov. Ostati imajo samo tisti samostani v Rimu, v katerih stanujejo generali raznih redov in njih prokuratorji, skup kakih 40 samostanov. Postava določuje vse na tanko, kaj se ima zgoditi s premoženjem odpravljenih redovskih hiš itd.

O *francoskem nar. zboru* je jako mikavno brati, kako se Thiers zna vzdržati v ravnovažji med monarhično desnico in republikansko levico. Kedar se kaj določnega sklene in stori, bomo vedeli to naznaniti.

Domače novice.

(*Iz goriške čitalnice*) še nekaj črtic in številčk o poslednji volitvi odbora. Prvi krat, 9. t. m., so bili *redno* izvoljeni: za prvo sedn. dr. Tonkli z vsemi, razen 11 glasov, ki jih je dobil prof. Erjavec (volilcev 37.); za odbornike: gg. Vikt. Dolenc, Erjavec, Hribar, Lazar, Povše: Glasov so imeli po 36—19. (Dr. Lavrič in A. Marušič sta imela vsak 17 gl.) — Pri preštevanji glasov se je pokazalo, da ni bila na nekterih listkih razločena oseba kandidatova, ker ni bilo pridejano krstno ime. Taki glasi niso veljali. Tako je prišlo, da za 6. in 7. odbornika ni imel nihče večine. Ta dozdevna nepravilnost je bila nekterim (22) izmed liberalne stranke povod, da so *protestovali* zoper veljavnost volitve sploh. Stari odbor je stvar preudarjal in sklenil, prepustiti razsodbo o

Današnjemu listu smo dodali prilogo.

protestu občnem zboru, ki naj bi se še enkrat sklical. Medtem pa so se vsi odborniki s predsednikom vred odpovedali in tako je bilo treba 20. nov. ves odbor na novo voliti. Tiste dni pred zborom se je tako živo agitovalo, kakor, da bi šlo za kake političke volitve. Izid je znan. Oznanimo naj le še štev. glasov. Nazočih 79 udov; preds. dr. Tonkli 73 glas., denarničar Jeglič 75, Lazar 76, Hribar 72, Marušič 74, Budal 48, Povše 48, Vodopivec 45, Klavžer Val. 44, namestnika po 42 gl. — Odbor se je ustanovil. Podpredsedn. Lazar, tajnik Povše. — G. Hribar je že iz odbora izstopil. Na njegovo mesto je vstopil g. A. Val. Toman.

(Nj. Veličanstvo svetla cesarica z otroci) ima, kakor se je iz Gorice pisalo v „N. fr. Pr.“ skoraj za gotovo priti v Gorico, da bi dalj časa zavoljo milejšega obnebjja tukaj ostali; pripravljajo se neki v ta namen hiša pl. Böckman-a na zemljeršči. Po novejših sporočilih je to skoraj gotovo, ker so neki ono poslopje že kupili za dvor za 140.000 gold.

(Za konsistorialne svetovalce) so blagovolili Njih prevzvišenost knezo-nadškof z odlokom 22. t. imenovati gg: *Alojzija Zaengerle a* in *Štefana Kociančič-a*, profesorja na tukajšnjem bogoslovskem učilišču. Veseli nas, da so prevz. kn.-naškof to čast ravno gg. profesorjema, seosebno učenemu jezikoslovcu g. Št. Koc. naklonili, kateremu bi bili Nj. prevz. gotovo radi že zdavno imenitnejšo čast podelili, ko bi imeli v naši mali škofiji častnih naslovov na izbiro, in ko bi takih ponižni profesor iskal ali hotel. Čestitamo.

(Unrl je preč. g. *Matevž Fabiani*, kanonik stolne cerkve) v 91. letu svoje starosti, dne 23. t. m. zvečer. Zanimivo iz njegovega življenja je to, da je bil 65 let pri stolni cerkvi, s prvega nekaj let kot vikar, potem kot korar. Vsak je ubogega starčeka pomiloval, ga videti, kako se vedno trese; to nemoč si je našel takrat, ko je kot vikar k smrti obsojenega jetnika na zadnjem potu spremljeval, kar ga je tako presunilo, da so se mu udi od tistega časa vedno tresli. Mož je bil razumen, značajan in spoštovan od vseh.

(Družba goriških gospe v pomoč ubogih) zahvaljuje se vsim gospodom in gospem, ki so se vdeležili svečanosti 19. nov. v ta namen napravljene, kakor tudi domači in c. kr. vojaški bandi, in vodstvu tukajšnjega gledišča, ki so blagovoljno k tej svečanosti pripomogli. Čisti znesek, ki ostane ubogim. znaša 1200 gold.

(Goriška katoliška družba) bo imela 5. decembra svoj občni zbor ob 10. zjutrej v *Katinelli-evi hiši* za vel. cerkvi; programi obravnave so že razposlani vsem udom.

(Vodstvo goriške zastavljavnice) naznanja, da se bodo prodajale po javni dražbi dne 9. decembra 1872 in naslednje dni tiste še ne rešene zastave, ki so bile III. četrt leta (to je: mesecev julija, avgusta in septembra 1871) zastavljene.

Razne vesti.

— Na železnični postaji v *Karminu* so morali vsi popotniki iz *Ogerskega*, ki niso imeli zdravnikovega spričevala, da so od 5. dni sem zdravi, prestatati kvaranteno 48 ur; po novejših sporočilih se je ta zadržek odstranil.

— „*Slavijan*“ se imenuje časnik slovstven in uzajemen za Slavjane književne in prosvetljene, ki ga misli izdajati desetkrat na leto v celi poli sloveči g. *Matija Majar* v *Celovci*. Uzajemni jezik, in *cirilica* jedro sta vsega, kamor teži srce njegovo slavjansko. Bog hotel, da bi se mu posrečilo, velikanskemu namenu saj pot pripraviti. Časnik velja s poštnino vred na leto 3 gold.

— *Slovarček na pomoč narodnemu duhovništvu v slovenskem uradu*, je ime mali ročni knjižici, koje je spisal K. B. in natisnil Fr. Skaza v *Mariboru*, katera naj bo s tim slov. duhovščini iskreno priporočena.

— *Razpisane učiteljske službe*. Dne 24. t. m. je c. kr. okrajni šolski svet razpisal učiteljske službe v šolskih občinah III. verste: v *Podgori*, v *Kviškem* in *Grgarji* — do 20. decembra. Prosilci, ki ne služijo v tem okraji, naj položijo prošnje po dotični krajnih, njim predpostavljenih šolskih oblastih.

— *Pohlevno vprašanje*. Dne 21. nov. je g. dr. *Lavrič* predložil v deželnem zboru interpellacijo (vprašanje) do c. kr. glavarstva, kaj misli storiti, ker voditelji nekaterih tvornic v goriški okolici jemljejo v delo otroke in jim dajajo delati celo po noči, kar je postavno, razun posebnih pogojev, prepovedano. C. kr. okr. glavar kot vladni zastopnik odgovori, da o takih prestopkih nič ne ve in nič ne more storiti, ker o tem se ni pritožila še nobena županija, v kojih področje spada, skrbeti, da se ona postava izvršuje. Poroča se nam pa iz *Solkana*, da, ko ondašnje županstvo ni hotlo tega dovoliti, ker je bilo nepostavno, tudi po pogojih v postavi določenih, so se nekateri stariši k okr. glavarstvu podali, koje je žu-

panstvu naročilo, naj to dovoli. Ali vladni zastopnik v dež. zboru ne sme vedeti o tem, kar dela kot okr. glavar—?!

— *Neverjetna hudodelstva*. V mestu *Stade* na *Hanoveranskem* se je vršila zadnje dni pred porotno sodnijo konečna obravnava proti *Vilhelmini Weltman-ovki*, ki je bila tožena šesterega umora. Zaudala je bila z mišnico prvina svojima možema, očetu i materi drugega moža, sinu i hčeri svojega tretjega moža. Sodnija je dala vse umorjence izkopati, i na vseh so se še našla jasna znamenja zaudanja z mišnico. Sodnija je nečloveško ženo k zasluženi smrti obsodila.

— *Ustavaška enakopravnost*. Za *Moravsko*, kjer ste dve tretjini probivalcev Čehi, in le tretjina Nemcev, je odločil deželni zbor, v katerem pa vladajo po vladni sili in zvijači ustavaki, za nemške srednje šole 80000 gold., za česke — 5000 gold; za napravo nemških ljudskih šol 30000, českih pa 8000 gold. Tako veleva ustavaška enakopravnost (?!).

— *Ne strašiti*. Blizo *Linc-a* sproži kmečki fant pušo za hrbtom neke delavkinje, da bi jo ostrašil. Delavkinja od strahu omedli in se zgrudi, pride sicer kmalu k sebi, zgubila je pa sluh in govor.

— *Ljubljanskemu „Tagblatt“-u* se plačujejo nagnjusnosti, ki jih je kvasil nedavno o Slovincih in klerikalcih. Njegovemu poročevalcu je letošnja opera trn v peti (menda zato, ker so kapelnik in še drugi pevci po rodu Čehi), čeravno je občinstvo z njo zadovoljno. V nedeljo 10. t. m. je komik pri nemški šaloigri kuplete pel in ob enem mimično kazal, da „*Tagblatt*“-ov kritikus ima ajdovico v glavi — in pri tej priliki donijo s ploskanjem tako živahni „dobro“ — klici, da se je gledališče treslo. Ko bi se „*Tagblatt*“-ovcev le kaj prijel—?!

— *Naznanilo „slovenske Matice“*. Vsem čast. *Matičarjem* in gg. poverjenikom „slov. Matice“ se daje na znanje, da g. odbornik *Ivan Vilhar* v *Ljubljani*, ki je bil po navesti g. dr. *Jern. Zupanca*, kteri se je odpovedal temu poslu, izvoljen za blagajnika slov. Matice, je 14. novembra t. l. prevzel *Matično blagajnico*. —

Vsled tega naj se toraj vsi doneski za slov. *Maticó* odslé pošiljajo pod napisom: *Gosp. Ivan Vilhar, blagajnik „slovenske Matice“ v Ljubljani*.

Iz odbora *Matice slov.* v *Ljubljani*, 14. nov. 1872. Dr. *Obsta* preds.; *Lesar*, odbornik. („*Novice*“).

— *Kako se pomaga na noge ljudskemu blagostanju*. Na *Badenskem* so do zdaj šolske sestre po trgih in vaseh mladino podučevale; zadovoljne so bile, akoravno jim je ubožno ljudstvo le pičlo plačo odrajtovalo, in akoravno so se same s pobiranjem milošnje in pridnimi rokami preskrbovale; zadovoljno je bilo tudi ljudstvo ž njimi, ker so jih šolske sestre le malo stale, pa vendar mladino dobro in vspešno vzrejevale. Ali - redovsko oblačilo ne pristva sedanjim časom, še manj pa šoli, kakor trdijo; tedaj proč ž njimi! Vlada jim je prepovedala nadalje šole imeti, čeravno jih ona ni ne postavila v šole, še manj pa plačevala. Pa ljudstvo?! — Za-nje se ne zmenijo več ljudski osrečevalci, razun — z besedo.

— *Velik požar* je strašno škodo napravil v mestu *Boston-u* v *Ameriki*. Pogorelo je 930 kupčijskih, 60 privatnih hiš, 21 bank, 46 zavarovalnih družb, 27 časopisnih uradnij; 2043 firm in oseb je poškodovanih. Škoda je neprecenljiva, samo zavarovane škode se ceni na 48 milijonov dolarjev (1 dolar -- okoli 2 gold.)

— *Velika nevarnost — tedaj nujna interpellacija?!* *Fajmošter* ni dopustil za botra pri krstu moža, ki je pristopil k staro-katoličanom, in ni po tem več ud kat. cerkve. Svoboda v nevarnosti, kaj storiti? — G. *Walterskirchen*, deželni poslanec štajerski, napravi nujno interpellacijo do ministra za bogočastje in uk, naj bi tej nepostavnosti (?!) v okom prišel.

Listek.

Sv. Hieronim je li Slovan?

Znano je, da se trije pulijo za čast, da je sv. Hieronim njih rojak. Na *Štajerskem*, terdijo prvi, kjer se izteka *Mura* v *Dravo*, stala je zibel tega svetnika. Ni res! vpije *Istrijan*, pri nas v *Srenji* (*Sdregna*) je bil ta sveti cerkveni učitelj rojen. Kaj pa še? — kriči *Dalmatinec* — naš je sv. Hieronim, in naš ostane na veke. No! mi se nočemo vtikati v ta prepir, akoravno bi znali tudi ktero besedo vmes govoriti. Za zdaj nas zanima drugo vprašanje, in to je: Ali je bil sv. Hieronim Slovan, ali ne?

Papež *Inocencij IV.* v svoji buli leta 1248 izdani govori od glagolitiške azbuke, ki jo je bil neki iznašel sv. Hieronim („*lit-*

tera specialis, quam illius terrae clerici se habere a beato Hieronymo asserunt“.) Ako je sv. Hieronim glagolico iznašel, bil je Slovan, ali je vsaj slovensko prav dobro umel. Toda ta stvar je dokaj negotova.

Veliko več nahajamo v spisih sv. Hieronima samega. On piše namreč v razlaganju devetnajstega poglavja Izaije preroka (Comment. in Isai. lib. VIII.): „Notandum, quod lacunas LXX. *ἕρπον* transtulerunt, quod genus est potionis ex frugibus aquaque confectum, et vulgo in Dalmatiae Pannoniaeque provinciis gentili barbaroque sermone appellatur „sabaum“. Hoc maxime utuntur Aegyptii.“ Od pijače to govori tudi Ammianus Marcellinus lib. 26. Est „sabaja“ ex hordeo vel frumento in liquorem conversus paupertinus in Illyrico potus. Um v besedi sabajum, in a v besedi sabaja je latinska končnica, ko to odveržemo, ostane sabaj = sobaj popolnoma slovensko ime iz debela zob' ali zobi t. j. oves iz kterega so si menda nekdanji ubožni Slovanje pivo ali ol napravljali. Da se ima beseda sabajum ali sabaja iz hebrejskega שָׁבֵי (potavit) izpeljevati, kakor sicer učeni Vallarsi Dominik (editor operum S. Hieron.) terdi, je popolnoma bosa, kakor vsak pametni človek koj na mah spoznati zamore.

Še očitniše spričevanje, da je sv. Hieronim slovenski jezik dobro umel, ali, ako hočete, da je sam Slovan bil, nahajamo v njegovem predgovoru k tretji knjigi razlaganja lista sv. Pavla do Efežanov. Ondi ta sveti cerkveni očak tako le govori: „Quod autem per Tychicum epistola mittitur, valde ejusdem epistolae congruit sacramentis. De quibus et noni psalmi titulus praenotatur pro arcanis filii. Tychicus enim silens interpretatur non projiciens margaritas ante porcos, nec dans sanctum canibus etc.“ Kako je bil zgorej omenjeni Vallarsi v stiskah, ko je hotel te besede razjasniti, posebno pa, zakaj da je ime Tychicus, ki v gerškem jeziku isto pomeni, kar latinsko ime Fortunatus, z besedo silens (molčec ali tih) prestavil, vsakdo lahko vidi, ki njegovo izdanje del sv. Hieronima (Veronae 1737. vol. VII. pag. 635 nota a.) bere.

On sam spoznava, da se Tychicus iz hebrejskega שָׁבֵי, kakor je mislil neki Victorius, izpeljati ne da; terdi pa, da se ima misliti na שָׁבֵי, češ, ta je prava korenika, iz ktere je poglala beseda Tychicus v pomenu silens, saj ona beseda v ps. 50. je v gerškem prestavljena ἀδύλα, Vulg incerta, v Jobu 38. pa vi-

scera. Quod erat demonstrandum. — Beseda Tychicus se ne da se vé da — v pomenu silens izpeljati iz nobenega družega jezika, kakor le iz slovanskega. Ako bi bil učeni Vallarsi le količkaj slovanskega umel, gotovo bi bil tudi on naše misli.

Ne reci nihče: Od kod je prišla slovanska beseda med Panonce in Dalmatince, ker so še le proti koncu petega stoletja p. Kr. Slovanje v te kraje prišli? Kdor tako govori, kaže dovolj, da mu je starodavnost nekdanjih naših prededov še zmirom terra incognita, in da ni nikoli nič ne bral, ne slišal od tega, kar bistroumni P. J. Šafarik v svojem imenitnem delu: Slovanske starosti o tem predmetu piše. On dokazuje, in je tudi dokazal, da je gotovo, kar je tudi naš Valentin Vodnik že dolgo poprej pel:

Od nekedaj tukaj
stanuje moj rod;
če vé kdo za drug'ga,
Naj reče od kod?

Da so konec petega stoletja k malim ostankom Slovanov, ki so od nekdej v Panoniji, Dalmaciji in sosednih deželah bivali, iz zatatranskih gor posebno, novi rodovi Slovanov prišli, ter se z njimi pomešali, to je factum, ki se tajiti ne da.

Mnogo bi se dalo še govoriti o vseh teh predmetih, to da dovolj bodi zdaj. Mi terdimo, kakor smo tu zgorej pokazali: 1. Da so Slovanje že za časa sv. Hieronima v teh naših krajih živeli, ako ravno ubožni in tlačeni od inogocniših. 2. Da je sv. Hieronim Slovan bil po rodu; ali vsaj 3. ako ne bi hotel kdo tega verjeti, da je dobro slovanski jezik umel. Kdor je drugih misli naj mi pa dokaže, da se motim. Dokler mi to dokazano ni, bom se vselej terdno držal tukaj izrečnega muenja.

Listnica uredništva. Gg: A. L. v M., F. K., K. v K., B-st.: Če bo le mogoče, prihodnjič.

2

Oznanilnik.

Odvetnik

Dr. Josip Jakopič

ima svoje pisarnico v Gorici pod veliko cerkvijo (contrada del municipio), hiš. šte. 42 v I. nadstropju.

1

PODDRUŽNICA

Eskomptne Banke Štajarske

V G O R I C I

Eskomptuje menjice na vseh avstrijskih semnjiščih in vnanjih, in odstopa **nakaznice** za vsakošno semnjišče notranje in zunanje. —

Za vplačila v zlatu se dovoljujejo obresti po 4 % proti 30dnevni odpovedi.

Sprejemajo se **vplačila** kterega koli zneska od 10 gold. naprej po 5 % na tekoči račun (conto corrente); dajajo se za-nje knjižice, in vsak znesek **se šteje za kapital od dneva, ko je bil vplačan.**

Izdavajo se **blagajnične nakaznice** donasajoče po 4 % obresti brez odpovedi in po 5 % z odpovedjo 10 dni.

Dajajo se **denarne pomoči** na vrednostne reči.

Kupujejo in prodajajo se vrednostne reči vsake sorte in se **jemljejo** na račun koga tretjega proti temu, da se plača kaj malega kavcije.